

Knihovnicko-informační zpravodaj U Nás

Vyšlo: 10.10.2006

Číslo: Ročník 16 (2006), Číslo 3

Sekce: Ecce homo

Název článku: Albert Pražák - 11.6.1880 – 19.9.1956 (padesáté výročí úmrtí)

Autor: Aleš Fetters

Zdroj: <http://unas.svkhk.cz/clanek.asp?id=731>

Albert Pražák - 11.6.1880 – 19.9.1956 (padesáté výročí úmrtí)

Aleš Fetters

Jméno Alberta Pražáka nepatří k často připomínaným. Jeho díla vycházela od počátku minulého století, ale zejména v letech předválečných a těsně poválečných. Jejich soupis je vskutku úctyhodný. V březnu 1946 vyšla v edici Věda lidu XX. věku jeho významná souhrnná práce o obranách národa a jazyka od nejstarších dob nazvaná *Národ se bránil*, napsaná těsně před válkou, doplněná pak jen závěrečnou kapitolou označenou letopočty 1939-1945. Tehdy a nejen tehdy kniha velmi aktuální. Po Únoru byla zřejmá tendence jeho jméno „vytěsnit“, což se málem povedlo.

Téměř půl století po jeho smrti vydalo nakladatelství Academia (2004) jeho paměti s názvem *Politika a revoluce*. Text byl napsán patrně v roce 1949, začíná narozením a dětstvím, končí příjezdem prezidenta Beneše 16. května 1945. Zabývá se ovšem hlavně obdobím protektorátním, zejména pak koncem války u nás. Na sklonku války a okupace stál totiž Albert Pražák v čele České národní rady, hlavní představitelky našeho domácího protinacistického odboje. Domácí odboj byl však už v prvních poválečných dnech odsunut na vedlejší kolej, první vláda byla sestavena z představitelů odboje zahraničního, což byla dost významná politická chyba. Tehdy pětadesátiletý Pražák cítil, že ti, „co přišli zvenčí“, nedoceňovali „bezměrné spousty obětí a útrap, jež podstupoval český člověk za protektorátu ve své rodné zemi. Bylo nám saháno opravdu na kořen národní i sociální a kulturní existence a byla to nevýslovně velká síla, jež napřaženou sekeru zadržovala a uchránila, co se dalo.“ Jeho osoba a jeho zásluhy ovšem neodpovídaly „vedoucí roli KSČ v odboji“. Krátce ještě působil na univerzitě, znechucen a zlomen odešel v roce 1951 do důchodu a po pěti letech 19. září 1956 zemřel. Odešel v něm nejen literární historik, ale i významná osobnost našich dějin.

Albert Pražák se narodil 11. června 1880 v Chroustovicích u Vysokého Mýta, v početné rodině zámeckého zahradníka. Gymnázium vystudoval v Hradci Králové, na pražské univerzitě byl mj. žákem Jana Gebauera, Jaroslava Vlčka a T. G. Masaryka. A byl pak i jejich důstojným pokračovatelem.

Jeho literárně historický zájem i záběr byl široký. Věnoval se celoživotně Janu Nerudovi: první jeho knižně vydanou prací je studie *Jan Neruda z r. 1902*, o Nerudovi napsal i svou disertační práci; věnoval se i Vrchlickému a dalším autorům, ale i celkovým pohledům na literaturu. Po první světové válce působil od jejího založení v r. 1921 na Komenského univerzitě v Bratislavě, byl i jejím rektorem. Hned v prvních letech poválečných sestavil vůbec první středoškolské čítanky pro vznikající slovenské střední školy. Podílel se podstatně na souborných (nedokončených) *Dějinách slovenské literatury*, napsal např. i *Dějiny spisovné slovenštiny po dobu Štúrova*, spoluzakládal slovenskou literární vědu i jazykovědu. V roce 1933 přešel na Karlovu univerzitu do Prahy. Byl široce činný i osvětově, působil ve společnosti Aloise Jiráska, Boženy Němcové a dalších, hojně přednášel i po venkovských městech. Albert Pražák byl hlavním řečníkem na čapkovských slavnostech v červnu 1946 v Malých Svatoňovicích. Jeho projev byl významnou studií o Karlu Čapkovi, dodnes platnou.

V závěru práce o Janu Herbenovi z roku 1937 Pražák napsal: „Člověk do hrobu nevezme nic kromě čistého svědomí a po sobě nic nezanechá než dobré jméno. Všecko zajde a zmizí, jen dobré

jméno zůstává.“ U Alberta Pražáka zůstává nejen jeho dobré jméno, ale i významné dílo. Neměli bychom na ně zapomínat.

© 2000-2004 Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové · pujcovna@svkhk.cz
· knihovna@svkhk.cz · studovna@svkhk.cz · <http://www.svkhk.cz>